HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מסורת הש"ס

ו) מנחות לט:, ג) [ב"ק קז: שבועות כו. נכורות נד:], ג) [ער' מענ"ד מוספות ד"ה כ"פ], ד) [ער' מ"ש על הגליון פסחים יח.], ה) נס"ה: טוחמות, ו) כ' ת"י וכ"ב הכ"ל דהך ולהכא וכו' עד מחידך הוי גלוין, ז) רש"ל.

תורה אור השלם

1 וְכֹל אֲשֶׁר יִפֹּל עָלָיו מֵהֶם בְּמֹתָם יִטְמָא מִכָּל כְּלֵי עֵץ אוֹ בֶגֶד אוֹ עוֹר אוֹ שָׂק כָּל כְּלִי אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מְלָאכָה בָּהֶם בַּמַּיִם יוּבָא וְטָמֵא עַד הָעֶרֶב וְטָהֵר: ויקרא יא לב

2 לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז צֶמֶר וּפִשְׁתִּים יַחְדָּו:

דברים כב יא

גליון הש"ס

תום' ד"ה שכן מטמא וכו' ולא בנגעים כדאית' בת"כ. ומפורש כן במתני' רפ"ק לנגעים:

מוסף רש"י

מנין לרבות צמר גמלים כו'. דמטמאים בנגעים עזים. קרי עוף כפי שמיט כן כשאר צמר (שם).

רבינו חננאל

ואסיקנא הדר ביה רבה מההיא ואיתוקמה דאביי. ואמר רב נחמן בר יצחק אהא דתנא דבי רבי ישמעאל הואיל ונאמרו בגדים סתם ופרט לך הכתוב באחד מהן צמר ופשתים אף כל צמר ופשתים,

עין משפט נר מצוה

עא א מיי' פכ"ג מהל' כלים הל' ג ופכ"ג הלכה ב:

עב ב מיי' פ"ג מהל' כלים הלכה יג:

עג ג מיי' פ"א מהלכות כלאים הלכה ג סמג לאוין רפג טוש"ע י"ד סימן רצה סעיף ג:

תום' ישנים

א) וק"ק דהא כי פסח ממהר משמע ממש מילתא דבגד במילתא אחריתי, א"ר לאו מתניתא היא אלא סברא דרבא דדריש הכי. ב. לקמן ביעוי"ש. ב. בשמעתין. רמב"ן. ג. דקתני 'מנין לרבות צמר רחלים'. רמב"ן. ד. וכ' בה שלשה על שלשה לפי סברתו. תוס' הל"ש. ה. דאמרו דבר אחד דאין טומאה בשאר בגדים כלל. שיטה להר"ן [ד]פליג אההיא מתניתא, אלא דפרכינן לי' דמ"מ קרא ד'או בגד' מאי עביד לי'. ביעוי"ש. ו. אריג כל שהוא בשרצים מנא ליה. תוס' הל"ש. ז. והיאך אפשר לומר דנגעים לא חמירי, דהא שתי וערב מטמא בהם משא"כ בשאר טומאות דעלמא. ביעוי"ש. ח. [ר]לא ילפינן שרצים מניהו. תוס' הל"ש. ט. והשתא לא שייך למפרך מחומרא דשרץ. תוס' הל"ש. י. כיון דילפינן מצמר דכתוב בנגעים, וקרא סתמא כתיב צמר. תוס' הל"ש. יא. הגה. תוס' הל"ש. יב. ושיעורו ד' על ד'. תוס' הל"ש, יג. ומרבי לי' הכא מ'או בגד' לשיעור שלש על שלש. תוס' הל"ש. יד. פי' ללבושו ולא לשקו. ביעוי"ש. טו. והשתא נמי ניחא דלא תקשי לך דנוצה של עזים שמענינן מכל מעשה עזים דכתוב בתת, דאי מהתם הו"א להוי כדין שק, דשק שיעורו ארבעה על ארבעה, קמ"ל 'או בגד' דמנוצה דהוא משיער הדק הוי שיעור כבגד שלש על שלש, ושער הגס דוקא הוי מארבעה על ארבעה. תוס' הל"ש. טז. וסבר שפיר כתנא דבי ר' ישמעאל. תוס' יומא ד: ד"ה ופשיט. יז. למעוטי שאר בגדים מציצית. רשב"ם. יח. תנא דבי ר' ישמעאל. רשב"ם.

מוסף תוספות

א. בסמוך, למדרש 'או בגד' במילתא אחריתי, א"ר לאו מתניתא היא אלא סברא דרבא דדריש הכי. ביעוי"ש. ב. לקמן בשמעתין. רמב"ן. ג. דקתני 'מנין לרבות צמר רחלים'. רמב"ן. ד. וכ' בה שלשה על שלשה לפי סברתו. תוס' הל"ש. ה. דאמרו דבר אחד דאין טומאה בשאר בגדים כלל. שיטה להר"ן [ד]פליג אההיא מתניתא, אלא דפרכינן לי' דמ"מ קרא ד'או בגד' מאי עביד לי'. ביעוי"ש. ו. אריג כל שהוא בשרצים מנא ליה. תוס' הל"ש. ז. והיאך אפשר לומר דנגעים לא חמירי, דהא שתי וערב מטמא בהם משא"כ בשאר טומאות דעלמא. ביעוי"ש. ח. [ר]לא ילפינן שרצים מניהו. תוס' הל"ש. ט. והשתא לא שייך למפרך מחומרא דשרץ. תוס' הל"ש. י. כיון דילפינן מצמר דכתוב בנגעים, וקרא סתמא כתיב צמר. תוס' הל"ש. יא. הגה. תוס' הל"ש. יב. ושיעורו ד' על ד'. תוס' הל"ש, יג. ומרבי לי' הכא מ'או בגד' לשיעור שלש על שלש. תוס' הל"ש. יד. פי' ללבושו ולא לשקו. ביעוי"ש. טו. והשתא נמי ניחא דלא תקשי לך דנוצה של עזים שמענינן מכל מעשה עזים דכתוב בתת, דאי מהתם הו"א להוי כדין שק, דשק שיעורו ארבעה על ארבעה, קמ"ל 'או בגד' דמנוצה דהוא משיער הדק הוי שיעור כבגד שלש על שלש, ושער הגס דוקא הוי מארבעה על ארבעה. תוס' הל"ש. טז. וסבר שפיר כתנא דבי ר' ישמעאל. תוס' יומא ד: ד"ה ופשיט. יז. למעוטי שאר בגדים מציצית. רשב"ם. יח. תנא דבי ר' ישמעאל. רשב"ם.

מאו בגד. לכתיב בשרלים. לו ריבוית הוה: **דתניא** ל"ג. דלמי מתניתא היא היכי פליג עלה תנאי ואמר מיבעיא ליה לשלם על שלם הא תנא תני בהדיא שלשה על שלשה בשאר בגדים מניין תלת לרבות רבעה היא: **גלי רחמנא בנגעים.** דרבייה מן והבגד וכ"ש בשרלים דכתיב בהן בגד כי תהא מיניה ילפינן בגגין אב: שרלים אין שאי וערב מטמאת בהן בגד כתיב בהו ולא שאי ולא ערב: **ואידך מי ס"ד.** ורבנא אמר לך על כרחין בשלשה על שלשה בשאר בגדים אתא למ"ד ג' על ג' בעלמא פשיטא בשרלים מנגעים ליף לה מי נגעים חמירי לכתוב רחמנא אף אי לא אתא למ"ד ריבוי בשרלים ומשום דכתיב בהן בגד כתיב בהו ולא לחמרו להכא בנגעים מנלן לדרשה אחריתי אתא: **בשעדשה.** וגעים בעינן בגרים: **מפיק מאידך.** כלומר מנלן הוא מסברת אידך אתא דפליג עליה דלמכתן דמרבי שאר בגדים לטומאת שרלים: **של עזים.** קרי נוצה על שם שאין גוזזין ממש מנלן מורטין: **רבא אמר כי ליה ליה.** לאתא דריש בשאר בגדים בשרלים ג' על ג' דילמד סתום מן המפורש מנל שלשה על שלשה בשרלים אית ליה כהו לאתרבו מאו בגד: **סדר ליה רבא מההיא.** ואמר לאתא דבי רבי ישמעאל ודס"ד אמרו דבר אחד ולמו כאביי מנלן בשרלים דמטמאת ג' על ג' ליכא: **ואיבעית אימא הא.** שמעת דסיפא למו רבא אמרה מנלן רב פפא אמרה לאוקמי תרוייהו תרי אתאי דרבי ישמעאל כהדדי ולמימר דמודה אתא דריש דים טומאת שרלים בשאר בגדים: ס"ג **דרב פפא אמר אף על לאתויי בלאים.** אף כל אתאי דריש דקאמר אף כל בגדים סתם אמר ופשתים למו לפרושי בגדים שתומים לטומאה קל אתי דשאר טומאה ולאי מטמאו שאר בגדים לאתרבו מאו בגד מנל לפרושי בגד המעור בבלאים סתם ובגד בלאים שעטנז וגו' הלכך לרב פפא א) אף מפיק אתי אתא מילתיה דהאי אתא ואך פירוקא דסיפא היכו אמרה ולא איתמר כדאמרת ליה מלישא דרבא דמפליג בין ג' על ג' לשלשה על שלשה מנל הכי איתמר רב פפא אמר לא אתא מאידך אתא אלא אף על גב דאתא מאידך אתא אלא לאתויי בלאים דלא כל דהו מוקמינן ליה כרבא הוה ליה לפלוגי דיכיון דאף כל לטומאת שרלים נמי אתא על כרחין אף כל למעוטינהו משום על שלם כדין נגעים ואו בגד לרבויי שלשה על שלשה ואף על גב דלא מטמו שאר בגדים בנגעים דהא נתמעטו בתרי מיעוטי איתרבו בשרלים לבגד לרב פפא לא מיבעי ן לפלוגי דיכיון דאתרבו שאר בגדים לשרלים איתרבו לכל תורת צמר ופשתים בין לשלם בין לשלשה: **נהדיא רבויי ניה.** צמר ופשתים לא תלבשם שעטנז וגו': לאתויי

מנא ליה נפקא [1]**מאו בגד דתניא בגד אין לי אלא בגד** [א]**שלשה על שלשה בשאר בגדים מניין ת"ל או בגד ואביי האי או בגד מאי עביד ליה מיבעי ליה לרבות שלש על שלש בצמר ופשתים דמטמא בשרצים ורבא גלי רחמנא גבי נגעים והוא הדין לשרצים ואביי** [ב]**איבא למיפרך מה לנגעים שכן שתי וערב מטמא בהם ואידך אי ס"ד נגעים חמירי לכתוב רחמנא גבי שרצים וליתו נגעים מיניהו ואידך נגעים משרצים לא אתו דאיבא למיפרך מה לשרצים שכן מטמא בבעדשה** [ו]**אמר אביי האי תנא דבי רבי ישמעאל מפיק מאידך תנא דבי ר' ישמעאל דתני דבי רבי ישמעאל בגד אין לי אלא בגד צמר ופשתים** [ג]**מניין לרבות צמר גמלים וצמר ארנבים נוצה של עזים והשיירין והכלך והסריקין תלמוד לומר או בגד רבא אמר כי ליה לההך תנא דבי רבי ישמעאל בשאר בגדים שלש על שלש שלשה על שלשה אית ליה והא רבא הוא דאמר שלשה על שלשה בשאר בגדים לרשב"א אית ליה לתנא דבי רבי ישמעאל לית ליה הדר ביה רבא מההיא ואב"א** [ג]**הא** [ב]**רב פפא אמרה רב פפא אמר אף כל** [ג]**לאתויי כלאים כלאים בהדיא כתיבי ביה** [ב]**לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו ס"ד אמינא ה"מ דרך לבישה אבל בהעלאה כל תרי מיני אסור ולאו ק"ו הוא ומה לבישה דקא מיתהני בולי גופיה מכלאים אמרת צמר ופשתים אין מידי אחרינא לא העלאה לא כ"ש אלא דרב פפא** [ד]**בדותא היא רב נחמן בר יצחק אמר אף כל לאתויי**

שכן מטמא בבעדשה. ורבא מע"ג דפריכא גמורה היא לא מסיב דג' על ג' קרוי בגד בצמר ופשתים והוא הדין בשרלים והקשה ס"ר יעקב מקורבי"ל הקדוש וימח ק"ו [הכי] מה שתי וערב דטהור בשרלים טמא בנגעים ג' על ג' שטמא בשרלים אינו דין שטמא בנגעים ויש לומר דכלים יוכיחו שמטמא בשרלים ולא בנגעים אף אני אביא ג' על ג' וכי תימא מה לכלים שכן אין מטמאין ואין נעשין אהל השמ במחובר דג' על ג' נמי אין נעשה אהל כיון דליית ביה פותח טפח אי נמי שק יוכיח אי נמי בגד צבוע ובגד נכרי יוכיח שטמא בשרלים [ה]ולא בנגעים דלמר בת"כ וא"ת דהכא משמע דעשה הוי פחות מכגרים ותימה לר"י בפסחים ביש דלמר (ד' סז:) דקמר מצורע חמור מבעל קרי שכן טעון פריעה ופרימה אדרבה בעל קרי קמר חמור זב חמור מאכל שכן טומאה עליו מגופו ואי בעשה הוי פחות מכגרים ותמה לעיל מיניה קמר שכן מטמא בבעדשה. ורבא מע"ג דפריכא גמורה היא לא מסיב דג' על ג' קרוי בגד בצמר ופשתים והוא הדין בשרלים והקשה ס"ר יעקב מקורבי"ל הקדוש וימח ק"ו [הכי] מה שתי וערב דטהור בשרלים טמא בנגעים ג' על ג' שטמא בשרלים אינו דין שטמא בנגעים ויש לומר דכלים יוכיחו שמטמא בשרלים ולא בנגעים אף אני אביא ג' על ג' וכי תימא מה לכלים שכן אין מטמאין ואין נעשין אהל השמ במחובר דג' על ג' נמי אין נעשה אהל כיון דליית ביה פותח טפח אי נמי שק יוכיח אי נמי בגד צבוע ובגד נכרי יוכיח שטמא בשרלים [ה]ולא בנגעים דלמר בת"כ וא"ת דהכא משמע דעשה הוי פחות מכגרים ותימה לר"י בפסחים ביש דלמר (ד' סז:) דקמר מצורע חמור מבעל קרי שכן טעון פריעה ופרימה אדרבה בעל קרי קמר חמור זב חמור מאכל שכן טומאה עליו מגופו ואי בעשה הוי פחות מכגרים ותמה לעיל מיניה קמר שכן מטמא בבעדשה [ו]מה לכלים שכן אין מטמאין ואין נעשין אהל ואין מקבלין טומאה מדרס ומדרסה ומשכב ומושב ומרכיבה ומשא ומהלך ואין מצטרפין לכזית ואין מצטרפין לכביצה ואין מצטרפין לכדי אכילת פרס ואין מצטרפין לכדי שיעור מים שבמקוה ואין מקבלין טומאה מאב הטומאה ומולד ואין מקבלין טומאה מאב הטומאה ומולד ואין מקבלין טומאה מאב הטומאה ומולד